Araştırma
Research
Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry 2026; 18(Suppl 1):216-226
doi: 10.18863/pgy.1899951

Mükemmeliyetçi Annelik ve Ergenlerin İçe Yönelim Sorunları: Annenin Psikolojik Sıkıntıları Üzerinden Bir Aracılık Modeli

Perfectionistic Motherhood and Adolescents' Internalizing Problems: A Mediation Model Through Maternal Psychological Distress

Ayşenur Uyanık[1], Servet Kaçar Başaran[1], Rukiye Kızıltepe[2]

[1]Pamukkale Üniversitesi, Denizli
[2]İzmir Bakırçay Üniversitesi, İzmir

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada, anne mükemmeliyetçiliği ile ergenlerin içe yönelim sorunları arasındaki ilişkide annenin psikolojik sıkıntılarının aracı rolünün incelenmesi amaçlanmaktadır.
Yöntem: Araştırmanın örneklemini ortaokula devam eden 380 ergen ve anneleri oluşturmaktadır. Veri toplama araçları olarak annelere Demografik Bilgi Formu, Çok Boyutlu Ebeveynlik Mükemmeliyetçiliği Ölçeği (ÇBEMÖ) ve Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği-21 (DASS-21); ergenlere ise Demografik Bilgi Formu ile Güçler ve Güçlükler Anketi (GGA) uygulanmıştır.
Bulgular: Sonuçlara göre, anne mükemmeliyetçiliği, anne psikolojik sıkıntıları ve ergen içe yönelim sorunları ile pozitif yönde ilişki göstermiştir. Ayrıca, anne psikolojik sıkıntıları ile ergen içe yönelim sorunları arasında da pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Anne mükemmeliyetçiliğinin anne psikolojik sıkıntıları aracılığıyla ergen içe yönelim sorunları üzerindeki dolaylı etkisinin anlamlı olduğunu ortaya koymuştur (B = 0.01, Boot SH = 0.005, %95 GA [0.009, 0.03]).
Sonuç: Elde edilen veriler, ebeveyn mükemmeliyetçiliğinin çocukların ruhsal gelişimi açısından kritik bir mekanizma olduğunu göstermiştir. Ayrıca ebeveynin psikolojik sıkıntıları değişkeni de bu modelde dikkat çekmektedir.
Anahtar sözcükler: Ebeveynlik, ebeveyn-çocuk ilişkileri, mükemmeliyetçilik, psikolojik stres, anksiyete

ABSTRACT

Objective: This study aims to investigate the mediating role of maternal psychological distress in the link between maternal perfectionism and adolescents' internalizing problems.
Method: The sample of the study consisted of 380 adolescents attending middle schools and their mothers. As data collection tools, mothers were administered a Demographic Information Form, the Multidimensional Parenting Perfectionism Scale (MPPS), and the Depression Anxiety Stress Scale-21 (DASS-21); adolescents were administered a Demographic Information Form and the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ).
Results: The results indicated that maternal perfectionism was positively associated with maternal psychological distress and with adolescents' internalizing problems. A significant positive relationship was found between maternal psychological distress and adolescents' internalizing problems. The indirect effect of maternal perfectionism on adolescents' internalizing problems through maternal psychological distress was statistically significant (B = 0.01, Boot SE = 0.005, 95% CI [0.009, 0.03]).
Conclusion: The findings suggest that parental perfectionism represents a critical mechanism in children's psychological development. Maternal psychological distress also emerged as a salient factor within this model.
Keywords: Parenting, parent-child relationships, perfectionism, psychological distress, anxiety

Yazışma Adresi / Address for Correspondence: Servet Kaçar Başaran, Pamukkale Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Psikoloji Bölümü, Denizli, Türkiye **e-mail:** servet_kacar@hotmail.com
Geliş tarihi/Received: 03.03.2026 | **Kabul tarihi/Accepted:** 21.08.2026

Giriş

Mükemmeliyetçilik, bireyin kendisine ya da başkalarına yönelik olarak gerçekçi olmayan derecede yüksek standartlar belirlemesiyle karakterize edilen ve uzun yıllardır psikoloji literatüründe ele alınan bir kişilik özelliğidir (Hewitt ve Flett 1991). Erken dönem çalışmalarda mükemmeliyetçilik tek boyutlu bir yapı olarak tanımlanmış; bu yaklaşım mükemmeliyetçi bireylerin aşırı yüksek standartlar belirleyen ve öz-değerini başarı üzerinden tanımlayan kişiler olduğu görüşüne odaklanmıştır (Hollender 1965, Burns 1980). Ancak bu tanımlar, mükemmeliyetçiliği uyumlu başarı çabalarından ayırt etmede sınırlı kalmıştır. Daha sonraki araştırmalar, mükemmeliyetçiliğin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuş; özellikle Frost ve arkadaşları (1990) ile Hewitt ve Flett'in (1991) modelleri, mükemmeliyetçiliği bireyin kendine, başkalarına ve toplumsal beklentilere yönelik algıları çerçevesinde ele alarak kavramın kapsamını genişletmiştir. Güncel literatür, mükemmeliyetçiliğin özellikle uyumsuz boyutlarının psikopatolojiyle yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Depresyon ve anksiyete bozukluklarıyla pozitif ilişkilerinin yanı sıra, mükemmeliyetçiliğin yeme bozukluklarında da önemli bir risk ve sürdürücü faktör olduğu bildirilmektedir (Hewitt & Flett 1991, Fairburn ve ark. 2003, Limburg ve ark. 2017). Bu bulgular, mükemmeliyetçiliğin yalnızca bir kişilik özelliği değil, aynı zamanda farklı psikopatolojik süreçlerle kesişen tanılar üstü bir yapı olarak ele alınması gerektiğine işaret etmektedir (Kaçar-Başaran 2022).

Günümüzde mükemmeliyetçilik, bireylerin yaşamlarının birçok alanını etkileyen önemli bir eğilim olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, mükemmeliyetçi özellikler yalnızca bireyin içsel süreçleriyle sınırlı kalmamakta; kişilerarası ilişkiler üzerinde de belirgin etkiler yaratmaktadır. Nitekim çok boyutlu mükemmeliyetçiliğin kişilerarası işlevsellik üzerinde olumsuz sonuçlara yol açtığını gösteren görgül bulgular alanyazında yer almaktadır (Holm-Denoma ve ark. 2008, Mackinnon ve ark. 2012). Ayrıca araştırmalar, mükemmeliyetçiliğin farklı boyutlarının kişilerarası sorunları farklı biçimlerde yordayabildiğini ortaya koymaktadır (Haring ve ark. 2003).

Literatür incelendiğinde mükemmeliyetçiliğin ebeveyn davranışlarıyla da ilişkili olduğu saptanmıştır. Bu nedenle de "ebeveyn mükemmeliyetçiliği" kavramı literatürde çalışılmaya başlanmıştır. Kavram, bireylerin ebeveynlik rollerine yönelik kendileri için aşırı yüksek standartlar belirlemesi ve ebeveynliklerinin yeterliliğine dair şüphe duyması olarak tanımlanmaktadır (Snell ve ark. 2005). Eleştirel, talepkâr, beklentileri aşırı yüksek ebeveynlik yaklaşımları mükemmeliyetçilikle ilişkilendirilmektedir (Barrow ve Moore 1983). Günümüzde ebeveynler gerçekçi olmayan ebeveyn idealleri ile uğraşmak zorunda kalmaktadır. Artan bilgi yoğunluğu ve çevreden gelen eleştiriler, ebeveynler üzerinde belirgin bir baskı oluşturmakta; bu durum, ebeveynlerin çocuklarının gelişimi üzerindeki temel ve tek belirleyici etkenin kendileri olduğu yönünde bir algı geliştirmelerine yol açabilmektedir.

Görgül kanıtlar, ebeveynlerin kişilik özellikleri ve bilişsel süreçlerinin çocukların psikolojik sağlıkları ile (olumlu ya da olumsuz) ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır (Oliveira ve ark. 2017, Zhang ve ark. 2020). Bu bağlamda, ebeveyn mükemmeliyetçiliği de çocukların psikolojik belirti ve süreçleri üzerinde olumsuz etkileri olabilecek bir kişilik eğilimi olabilir. Gelişimsel açıdan bakıldığında, ebeveyn mükemmeliyetçiliği çocuğun hata yapmaya ilişkin algılarını ve duygu düzenleme becerilerini de etkileyebilmektedir. Sürekli yüksek beklentilerle karşılaşan ve hata yaptığında eleştirilen çocukların, başarısızlıktan kaçınma eğilimi geliştirdikleri, yoğun kaygı yaşadıkları ve zamanla içselleştirilmiş belirtiler sergilemeye daha yatkın hale geldikleri ileri sürülmektedir (İnce ve ark. 2025). Flett ve arkadaşlarına (2002) göre, mükemmeliyetçi özellikler taşıyan ebeveynler kusur yapmaya karşı yoğun bir hassasiyet geliştirmekte ve bu hassasiyet doğrultusunda çocuklarının hata yapma olasılığını azaltmak amacıyla aşırı denetleyici ebeveynlik tutumları sergileyebilmektedir. Bu kuramsal çerçeve, ebeveynlerin hataları tehdit edici bir unsur olarak yansıtmalarının, çocuklarda hata yapmaya ilişkin olumsuz algılar geliştirmesine yol açabileceğini ve bunun da çocukların ruhsal uyumunu etkileyebilecek bir risk faktörü oluşturduğunu ileri sürmektedir. Nitekim, olumsuz sonuçlara rağmen ulaşılamayacak kadar yüksek standartların peşinde koşma ya da bu standart karşılanmadığında sıkıntı ve öz eleştiri deneyimleme ile karakterize edilen mükemmeliyetçi eğilimlerin (Egan ve ark. 2011) ebeveynlerde yüksek düzeyde olmasının, çocuklarda anksiyete belirtileri ve anksiyete bozukluklarıyla ilişkili olduğunu gösterilmiştir (Affrunti ve Woodruff-Borden 2015). Benzer bir örüntü, depresif belirtiler üzerinde de söz konusudur. Örneğin Soenens ve arkadaşları (2006), 18-24 yaş arası

üniversite öğrencilerinden oluşan bir örneklemde ebeveyn mükemmeliyetçiliği ile ergenin öz-saygı ve depresif belirtileri arasında anlamlı ilişkilerin olduğunu göstermişlerdir. Randolph ve Dykman (1998), mükemmeliyetçi ebeveynliğin genetik aktarım veya modelleme etkisi gibi yollarla doğrudan depresyona yatkınlığa yol açabildiğini belirtmiştir. Ayrıca sınırlı sayıda çalışma, ebeveyn mükemmeliyetçiliğinin çocukluk ve ergenlik dönemindeki içe yönelim belirtileriyle de anlamlı biçimde ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Cook ve Kearney (2009), 11-17 yaş arası 97 genç ve ebeveynlerinin dahil edildiği bir çalışmada annelerdeki mükemmeliyetçi eğilimlerin, çocuklardaki içe yönelim sorunları ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Güngör ve Buluş (2016) tarafından gerçekleştirilen bir çalışma, anne ve babaların sosyal düzene yönelik mükemmeliyetçilik düzeylerinin, ayrı ayrı, 5-6 yaş çocuklarında kaygının anlamlı yordayıcısı olduğunu saptamıştır. İnce ve arkadaşları (2025) da benzer şekilde 3-6 yaş çocuklar ve anneleri ile gerçekleştirdikleri çalışmada annenin sosyal düzene yönelik mükemmeliyetçi eğilimleri ile çocuğun içe yönelim sorunları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu vurgulamıştır.

Görüldüğü üzere sunulan teori ve araştırmalar, ebeveynlerin çok boyutlu mükemmeliyetçiliği ile çocuk ve ergenlerdeki psikolojik sorunlar arasındaki ilişkinin doğasını anlamanın önemini vurgulamaktadır. Bu bağlamda yapılan bir meta-analiz çalışması da (Lilley ve ark. 2020), ebeveyn mükemmeliyetçiliği ile çocuklardaki psikolojik sonuçları arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Mevcut çalışma, ebeveynin uyumsuz mükemmeliyetçiliği ile çocuklardaki psikolojik sıkıntı arasında küçük, anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunduğunu belirtmiştir. Bu nedenle ebeveyn mükemmeliyetçiliği ile çocukların psikolojik sıkıntısı arasındaki etkinin üçüncü değişkenler aracılığıyla iletilmesinin mümkün olabileceği belirtilmiştir. Nitekim önceki çalışmalar, ebeveyn mükemmeliyetçiliği ile çocuk ve ergenlerin içe yönelim belirtileri arasındaki ilişkide ebeveyn aşırı kontrolünün aracı bir rol oynadığını göstermektedir (Soenens ve ark. 2006, Affrunti ve Woodruff-Borden 2015). Bu bağlamda ebeveyn mükemmeliyetçiliği ile çocuk içe yönelim sorunları arasındaki ilişkide ebeveynin psikolojik sıkıntıları da olası bir aracı değişken olabilir. Ebeveyn mükemmeliyetçiliğinin yetişkinlerde depresyon ve anksiyete gibi psikolojik sıkıntılarla yakından ilişkili olduğu, ebeveynlerin yaşadığı depresyon ve anksiyete belirtilerinin de, çocuklarda anksiyete ve depresif belirtiler için önemli bir risk faktörü olduğu birçok çalışmada gösterilmiştir. Örneğin, Goodman ve arkadaşları (2011), ebeveyn depresyonunun çocuklarda içe yönelim sorunlarıyla anlamlı ve tutarlı biçimde ilişkili olduğunu, bu ilişkinin ebeveyn-çocuk etkileşimindeki duygusal erişilebilirlik ve ebeveynlik davranışları üzerinden güçlenebildiğini ortaya koymuştur. Ayrıca kuramsal olarak, çocuk ve ergenlerin ebeveynlerini rol model alabileceği; bu bağlamda Sosyal Öğrenme Kuramında (Bandura ve Walters 1977) ebeveynlerin duygusal tepkileri ve başa çıkma biçimlerinin çocuklar tarafından gözlem yoluyla öğrenilebildiği belirtilmektedir.

Bu doğrultuda, ebeveyn mükemmeliyetçiliğinin çocukların içe yönelim sorunları üzerindeki etkisinin, ebeveynin yaşadığı psikolojik sıkıntılar aracılığıyla dolaylı olarak ortaya çıkabileceği düşünülmektedir. Ebeveynin yoğun öz-eleştirisi kendisinin kaygı ve duygusal zorlanma yaşamasını tetikleyebilir, bu zorlanmalar ise çocuğuyla kurduğu duygusal etkileşimi olumsuz yönde etkileyerek içe yönelim belirtilerine karşı daha kırılgan hale gelmesine neden olabilir. Mevcut çalışmada anneler, çocuklarla daha fazla vakit geçirmeleri ve günlük etkileşimde daha fazla rol almaları (Niu ve ark. 2018) ile çocukların gelişimi üzerinde birincil bakım veren olarak daha fazla etkiye sahip olmaları (Pan ve ark. 2024) nedeniyle çalışmaya dahil edilmiştir. Ayrıca, ülkemizde yürütülen bir çalışmada kadınların annelik kimliklerini diğer sosyal kimliklerinin önünde tuttuğu rapor edilmiştir (Erdem ve ark. 2022). Bu nedenle, bu araştırmada anne-çocuk etkileşiminin doğasını daha detaylı anlamak amacıyla yalnızca annelerle çalışılmıştır. Bu çerçevede bu araştırmanın amacı, annenin mükemmeliyetçiliği ile ergenlerin içe yönelim sorunları arasındaki ilişkide annenin yaşadığı psikolojik sıkıntıların aracı rolünü incelemektir.

Sunulan araştırma bulgularına dayanarak, bu çalışmada şu hipotezler ileri sürülmüştür: Anne mükemmeliyetçiliği, anne psikolojik sıkıntıları ve ergen içe yönelim sorunları arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. Ayrıca, anne mükemmeliyetçiliği ile ergen içe yönelim sorunları arasındaki ilişkide annenin psikolojik sıkıntılarının aracı bir role sahip olması beklenmektedir.

Yöntem

Örneklem

Araştırma kapsamında ilk etapta 521 kişiye ulaşılmış; ancak dikkatsiz yanıtlama örüntüleri (n = 12), anne yerine babalar tarafından tamamlanan formların olması (n = 62) ve veri toplama günü çocukların okulda bulunmaması, sınıf içi etkinlikler nedeniyle kurum tarafından uygulama izni verilmemesi (n = 67) gibi gerekçelerle bazı katılımcılar araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Bu nedenle, mevcut çalışmanın örneklemini Denizli'de yaşayan 380 ergen (Ort = 12.08, SS = 1.21) ve anne (Ort = 39.84, SS = 4.84) çifti oluşturmaktadır. Annelerin yaşı 29 ile 52 arasında değişmektedir. Annelerin çok büyük bir bölümü (%86.3) evli ve eşi ile beraber yaşamaktadır, %63,4'ü (n = 254) lise ve üstü eğitim düzeyine sahiptir. Ergenlerin %59.2'sinin (n = 225) kız olduğu gözlenmiştir. Cinsiyet bazında değerlendirildiğinde kızların yaş ortalaması 12.10 (S.S = 1.18), erkeklerin yaş ortalaması ise 12.05 (S.S = 1.26) olarak hesaplanmıştır. Ergenlerin %83.7'si, 2 veya 3 kardeş olduklarını belirtmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Örneklemin demografik özellikleri

Değişken	n	%	Ort. (SS)
Annenin Yaşı			39.84 (4.84)
Çocuğun Yaşı			12.08 (1.21)
Annenin Eğitim Düzeyi			
Okur yazar	9	2.4	
İlkokul	63	16.6	
Ortaokul	62	16.3	
Lise	139	36.6	
Üniversite ve üzeri	106	27.9	
Belirtmemiş	1	0.3	
Annenin Çalışma Durumu			
Çalışıyor	213	56.1	
Çalışmıyor/Emekli	165	43.5	
Belirtmemiş	2	0.5	
Annenin Medeni Durumu			
Evli	328	86.3	
Boşanmış/Dul/Ayrı yaşıyor	51	12.4	
Belirtmemiş	1	1.3	
Aile Aylık Geliri			
Alt	58	15.3	
Alt-Orta	65	17.1	
Orta	224	58.9	
Orta-Üst	28	7.4	
Belirtmemiş	5	1.3	
Çocuğun Cinsiyeti			
Kız	225	59.2	
Erkek	155	40.8	
Kardeş Sayısı			2.29 (0.80)

Ort: ortalama; SS: standart sapma

Katılımcıların çalışmaya dahil edilme ölçütleri şu şekildedir: Ergenler için; 10-15 yaş arasında olmak ve ölçüm araçlarındaki uzun/karmaşık cümleleri anlayabilecek yeterliğe sahip olmak, anneler için ise; okur/yazar olmak. Bilimsel yazında ergenliğin ne zaman başladığı konusunda bir görüş birliği bulunmamasına rağmen ergenlik hakkında birçok bilgi kaynağı, ergenliğin 10 yaşında başladığını (Sawyer ve ark. 2018) belirtmektedir. Bu nedenle, bu çalışmadaki örneklemimizde 10-15 yaş aralığı "ergen" olarak tanımlanmıştır.

Bu çalışmada ulaşılan örneklem büyüklüğü (N = 380), aracılık analizleri açısından yeterlilik göstermektedir. Her ne kadar bu tür analizlerde gerekli örneklem büyüklüğüne ilişkin kesin bir genel kural bulunmasa da, bazı araştırmacılar daha güvenilir ve doğru sonuçlar elde edebilmek için örneklem büyüklüğünün en az 200

katılımcıdan oluşması gerektiğini önermektedir (Kyriazos 2018). Bu doğrultuda, mevcut örneklem büyüklüğü söz konusu ölçütü büyük ölçüde karşılamakta ve aracılık analizi için yeterli istatistiksel gücü sağlamaktadır.

İşlem

Uygulama öncesi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan etik izin (23.09.2024 tarih/68282350/2024/16 sayı ve 16-37 karar no) alınmıştır. Araştırmanın örneklemine Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullar aracılığıyla ulaşılmıştır. Bu doğrultuda Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden uygulama izni alınmıştır. Bu çalışma kapsamında örneklemin temsil edilebilirliğini artırmak amacıyla okulların bulundukları mahalleler tabakalı örnekleme yöntemi kullanılarak sosyoekonomik düzeylerine göre alt, orta ve üst olarak belirlenmiştir. Öncelikle, mahallelerin genel sosyoekonomik durumu (ebeveynlerin eğitim durumu, gelir düzeyi ve yaşam koşulları gibi çeşitli parametrelere dayanarak) eğitim uzmanlarının değerlendirmesi ve Pamukkale Belediyesi'nden alınan uzman görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Mahallelerin sosyoekonomik düzeyi konusunda fikir birliğine varıldıktan sonra, ilgili mahallelerdeki okullar listelenmiş ve rastgele seçilmiştir. Daha sonra araştırmacılar okul ziyaretleri gerçekleştirmiş ve araştırmacının amacını idari personele ve okul psikolojik danışmanına anlatmıştır.Belirlenen okullarda, gizliliğin sağlanması amacıyla ebeveynlere kapalı zarf içinde ölçekler ve onam formları (ebeveyn ve ergen onam formu) gönderilmiş ve yaklaşık bir hafta içerisinde yine kapalı zarf ile okula geri göndermeleri istenmiştir. Onam veren ebeveynlerin çocuklarından da onam alındıktan sonra, araştırmada kullanılacak ölçekler araştırmacılar tarafından ortaokul öğrencilerine uygulanmıştır. Veri toplama süreci sınıf ortamında ya da okulun toplantı salonu ya da sinema salonu gibi alanlarda gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların gizliliğini korumak amacıyla bu aşamada öğretmenler ya da okul idarecileri bulunmamış, tüm uygulamalar araştırma ekibi tarafından yürütülmüştür. Ölçeklerin doldurulması yaklaşık 30-40 dakika sürmüştür. Geri dönüş oranı %62 olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Demografik Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından oluşturulmuş iki demografik bilgi formu araştırmada kullanılmıştır. Anne demografik bilgi formunda, annelere ilişkin demografik özellikleri elde etmek amacıyla oluşturulmuş 18 madde, ergen demografik formunda ise ergenlere ilişkin demografik özellikleri elde etmek amacıyla oluşturulmuş 15 madde bulunmaktadır. Anne bilgi formunda, kişilerin yaş, eğitim düzeyi, medeni durumu gibi demografik bilgilerini içeren sorular, ergen demografik formunda da yaş, kardeş sayısı, cinsiyet vb. bilgilere dair sorular bulunmaktadır.

Çok Boyutlu Ebeveynlik Mükemmeliyetçiliği Ölçeği (ÇBEMÖ)

Snell ve arkadaşları (2005) tarafından geliştirilen ölçek ebeveyn mükemmeliyetçiliğini ölçmektedir. Taluy ve Maraş (2021) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek toplamda 23 sorudan oluşmakta (Örnek madde: Bir ebeveyn olarak planlı ve düzenli olmak benim için çok önemlidir) ve 5'li Likert tipi ile derecelendirilmektedir (1=Beni hiç tanımlamıyor, 5=Tamamıyla beni tanımlıyor). Eşin ebeveynlik beklentileri ve eleştirileri, ebeveynlikte düzen, kişisel ebeveynlik standartları ve ebeveynlik yeterliğinden şüphe duyma olmak üzere toplam 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Uyarlama çalışmasında ölçeğin toplam Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .93 olarak belirtilmiştir. Bizim araştırmamızda Cronbach alfa katsayısı .88 olarak saptanmıştır.

Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği-21 (DASS-21)

Lovibond ve Lovibond (1995) tarafından kişilerin depresyon, anksiyete ve stres düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, Sarıçam (2018) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Toplam 21 maddeden oluşan ölçek (Örnek Madde: Kendimi perişan ve hüzünlü hissettim), 4'lü Likert tipi bir değerlendirme ile ölçülmektedir: 0 (hiçbir zaman), 1 (bazen ve ara sıra), 2 (oldukça sık), ve 3 (her zaman). Ölçeğin orijinal çalışmasında iç tutarlılık katsayılarının depresyon için .94, anksiyete için .87 ve stres için .91 olduğu

görülmüştür. Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmasında, iç tutarlılık katsayısı depresyon için .87, anksiyete için .84, stres için .85 olarak bulunmuştur. Bizim çalışmamızda, sırasıyla depresyon, anksiyete ve stres alt boyutları için Cronbach alfa katsayısı .87, .83 ve .82 olarak saptanmıştır. Tüm ölçek için Cronbach alfa katsayısı ise .93 olarak saptanmıştır.

Güçler-Güçlükler Envanteri – Ergen Formu (GGE)

Ölçek, Goodman (1977) tarafından geliştirilmiş, Güvenir ve arkadaşları (2008) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. 25 maddeden oluşan ölçek 3'lü Likert tipi bir ölçektir: 1 (doğru değil), 2 (kısmen doğru), 3 (kesinlikle doğru). Dikkat eksikliği ve aşırı hareketlilik, davranış sorunları, duygusal sorunlar, akran sorunları ve sosyal davranışlar olmak üzere beş alt testten oluşmaktadır (Örnek madde: Sıkça mutsuz, kederli ya da ağlamaklıyım). Her alt boyut için ayrı puanlar hesaplanabildiği gibi, dört alt boyutta yer alan maddelerin toplanmasıyla "Toplam Güçlük Puanı" da oluşturulmaktadır. Bunun yanında duygusal sorunlar ve akran sorunları alt boyutlarının toplanmasıyla içe yönelim sorunları, dikkat eksikliği ve aşırı hareketlilik ile davranış sorunları alt boyutlarının toplanmasıyla dışa yönelim sorunları puanı elde edilmektedir. Uyarlama çalışmasında, GGE - Ergen Formunun Cronbach alfa değeri .73 olarak bulunmuştur. Bizim çalışmamızda tüm ölçek, Cronbach alfa katsayısı .63 olarak bulunmuştur.

İstatistiksel Analiz

Analizleri yürütmek için SPSS (versiyon 26.0) programı kullanılmıştır. İstatistiksel analiz öncesi, eksik veriler ortalama atama yöntemi ile tamamlanmıştır. Araştırmada mükemmeliyetçilik, anne psikolojik sıkıntıları ve ergen içe yönelim sorunları değişkenleri arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Pearson korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Anne psikolojik sıkıntılarının, anne mükemmeliyetçiliği ile ergen içe yönelim sorunları arasındaki ilişkideki aracı rolünü test etmek amacıyla, Hayes (2018) tarafından geliştirilen PROCESS makrosu (Model 4) kullanılarak basit aracılık analizi yürütülmüştür. Bu modelde anne mükemmeliyetçiliği bağımsız değişken (X), anne psikolojik sıkıntıları aracı değişken (M) ve ergen içe yönelim sorunları bağımlı değişken (Y) olarak analize dahil edilmiştir. Dolaylı etkilerin anlamlılığı, bootstrap yöntemi ile 5.000 yeniden örnekleme üzerinden değerlendirilmiştir. Bootstrap güven aralığının %95 düzeyinde sıfırı içermemesi dolaylı etkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğuna işaret etmektedir. Analizlerde standardize edilmemiş katsayılar raporlanmıştır.

Bulgular

Araştırma değişkenlerine ilişkin betimleyici istatistikler ve değişkenler arası korelasyonlar Tablo 2'de sunulmuştur. Tabloda da görüldüğü üzere, korelasyonlar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuş ve öngörülen yönde gerçekleşmiştir. Sonuçlara göre, annenin mükemmeliyetçiliği, annenin psikolojik sıkıntıları ve ($r = .25$, $p < .01$) ve ergen içe yönelim sorunları ile pozitif yönde ($r = .11$, $p < .05$) ilişki göstermiştir. Ayrıca, annenin psikolojik sıkıntıları ile ergen içe yönelim sorunları arasında da pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r = .26$, $p < .01$).

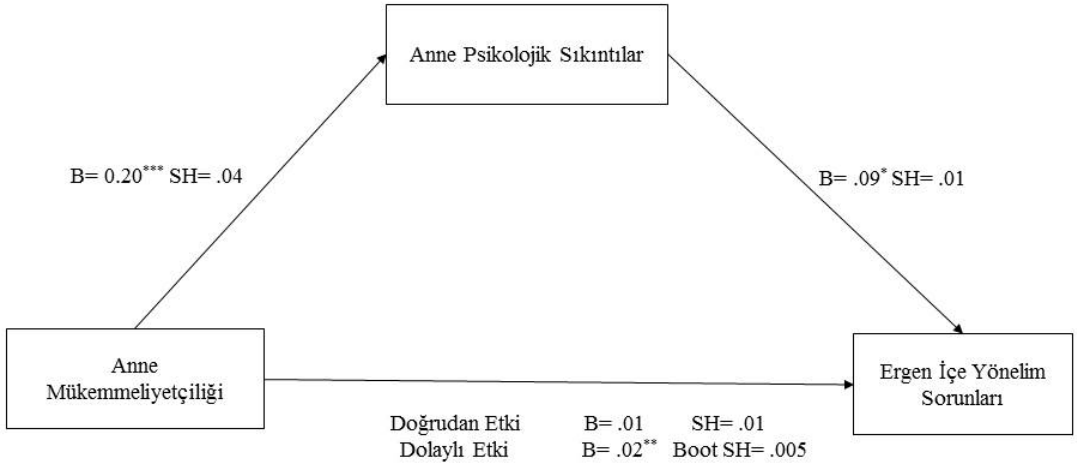
Tablo 2. Tanımlayıcı istatistikler ve değişkenler arası korelasyonlar

	Ort (SS)	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Anne Mükemmeliyetçiliği	65.13 (13.31)	1							
2. Anne Psikolojik Sıkıntıları	12.17 (10.81)	.25**	1						
3. Anne-Depresyon	3.83 (3.94)	.25**	.93**	1					
4. Anne-Anksiyete	3.40 (3.70)	.21**	.92**	.77**	1				
5. Anne-Stres	4.93 (3.99)	.23**	.94**	.80**	.80**	1			
6. Ergen İçe Yönelim Sorunları	16.71 (4.11)	.11*	.26**	.25**	.26**	.21**	1		
7. Ergen-Akran Sorunları	8.08 (2.49)	.19**	.20**	.19**	.21**	.16**	.80**	1	
8. Ergen-Duygusal Sorunlar	8.64 (2.58)	-.01	.21**	.21**	.21**	.17**	.82**	.31**	1

**p < .01, *p < .05; Ort: ortalama; SS: standart sapma

Aracılık Analizi

Annenin mükemmeliyetçiliği ile ergen içe yönelim sorunları arasındaki ilişkide annenin psikolojik sıkıntılarının aracı rolünü incelemek amacıyla, Hayes'in PROCESS makrosu kullanılarak aracılık analizi gerçekleştirilmiştir (Model 4; 5.000 Bootstrap örneklemi). Bu model, ergen içe yönelim sorunları değişkenindeki varyansın yaklaşık % 7'sini açıklamıştır. Analiz bulguları, anne mükemmeliyetçiliğinin anne psikolojik sıkıntıları üzerindeki doğrudan etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir (B = 0.20, p < 0.001). Ayrıca, anne psikolojik sıkıntılarının ergen içe yönelim sorunları üzerindeki doğrudan etkisi de anlamlıdır (B = 0.09, p < 0.001). Ancak, anne mükemmeliyetçiliğinin ergen içe yönelim sorunları üzerindeki doğrudan etkisi anlamlı değildir (B = 0.01, p > 0.05). Mevcut model Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1. Önerilen aracılık modeline ilişkin sonuçlar

B = standardize olmayan katsayı, SH = standart hata, *** p < .001, ** p < .01, * p < .05

Dolaylı etki açısından incelendiğinde mevcut çalışmanın bulguları, anne mükemmeliyetçiliğinin anne psikolojik sıkıntıları aracılığıyla ergen içe yönelim sorunları üzerindeki dolaylı etkisinin anlamlı olduğunu ortaya koymuştur (B = 0.02, Boot SH = 0.005, %95 GA [0.009, 0.03]). Başka bir deyişle, anne psikolojik sıkıntıları anne mükemmeliyetçiliği ile ergen içe yönelim sorunları arasındaki ilişkide aracı rol oynamaktadır. Ayrıca, anne mükemmeliyetçiliğinin ergen içe yönelim sorunları üzerindeki toplam etkisi de anlamlı bulunmuştur (B = 0.03, SH = 0.01, %95 GA [0.001, 0.06]). Bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Önerilen aracılık modeline ilişkin doğrudan, dolaylı ve toplam etkiler

	B	SH	% 95 Güven Aralığı	
Doğrudan Etkiler				
Anne Mükemmeliyetçiliği → Ergen İçe Yönelim Sorunları	0.01	0.01	-0.01	0.04
Anne Psikolojik Sıkıntıları → Ergen İçe Yönelim Sorunları	0.09	0.01	0.05	0.13
Anne Mükemmeliyetçiliği → Anne Psikolojik Sıkıntıları	0.20	0.04	0.12	0.28
Dolaylı Etki				
Anne Mükemmeliyetçiliği → Anne Psikolojik Sıkıntıları → Ergen İçe Yönelim Sorunları	0.02	0.005	0.009	0.03
Toplam Etki				
Anne Mükemmeliyetçiliği → Ergen İçe Yönelim Sorunları	0.03	0.01	0.001	0.06

B = standardize olmayan katsayı, SH = standart hata

Tartışma

Araştırma kapsamında gerçekleştirilen analizler sonucunda, anne mükemmeliyetçiliğinin annenin psikolojik sıkıntılarıyla ve ergenlerin içe yönelim sorunlarıyla pozitif yönde ilişkili olduğu görülmüştür. Mevcut bulgu öncelikle mükemmeliyetçiliğin tanılar üstü doğasına güçlü bir katkı sağlamaktadır. Nitekim ebeveynlerde mükemmeliyetçi eğilimler ile ebeveynin psikolojik sıkıntıları (depresyon, anksiyete ve stres) arasındaki ilişkinin anlamlı olması, ebeveyn mükemmeliyetçiliğinin ebeveynin psikolojik işlevselliğiyle

yakından ilişkili bir özellik olduğuna gönderme yapmaktadır. Literatürde mükemmeliyetçiliğin depresyon ve anksiyete ile ilişkili olduğunu destekleyen pek çok ampirik kanıt bulunmaktadır (Leung 2022, Kaçar-Başaran ve Arkar 2023, Kaçar-Başaran 2023). Örneğin, Limburg ve arkadaşları (2017) yetişkin örneklemde mükemmeliyetçilik ve psikopatolojiler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla meta-analiz çalışması gerçekleştirmiş ve hem mükemmeliyetçi çabaların hem de mükemmeliyetçi kaygıların psikopatoloji ile anlamlı ilişkilere sahip olduğunu bulmuşlardır. Mükemmeliyetçi kaygılar, anksiyete ve depresyon ile anlamlı ve orta düzeyde ilişkili bulunmuştur. Ebeveynlerle yürütülen bir çalışmada da ebeveynin mükemmeliyetçiliğinin ebeveynin anksiyetesi ile ilişkili olduğu saptanmıştır (Cook ve Kearney 2014). Benzer şekilde, Leung (2022) tarafından yürütülen çalışmada da hem babaların hem de annelerin mükemmeliyetçiliği depresyon, anksiyete ve ebeveynlik stresi ile ilişkili bulunmuştur. Bu bağlamda sınırlı sayıdaki çalışmanın ebeveyn mükemmeliyetçiliği ile ebeveynin psikolojik sıkıntıları arasındaki ilişkilerine odaklandığı düşünüldüğünde, mevcut araştırma mükemmeliyetçiliğin tanılar üstü doğasının farklı örneklemler üzerindeki güçlü etkisine örnek olma niteliği taşımaktadır. Yanısıra, ebeveyn mükemmeliyetçiliğinin ergenlerdeki içe yönelim sorunları ile ilişkili olması da kayda değer bir bulgudur. Bu durum, ebeveynlerin katı ve yüksek beklentilerinin ergenlerin duygudurumu üzerinde olumsuz bir etki yaratabileceğine işaret etmektedir. Nitekim önceki araştırmalar, ebeveynlerin ulaşılması güç standartlar ve eleştirel tutumlar sergilemelerinin ergenlerde kaygı ve depresyon belirtilerinin artışıyla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Örneğin Tong ve Lam (2011) Çinli çocuklarla ve anneleriyle yaptıkları bir araştırmada ebeveynin çocuğuna yönelik performans hedefleri ile çocuğun depresyon düzeyi arasında anlamlı ilişkilerin olduğunu saptamıştır. Oros ve arkadaşları (2017) benzer bir bulguyu Arjantinli çocuklarda ortaya koymuştur. Bu çalışmada, aşırı ebeveyn taleplerinin, çocukluk döneminde mükemmeliyetçilik geliştirme olasılığını artırdığını, ayrıca, çocuklarda mükemmeliyetçi eğilimlerin de depresyon belirtilerini artırdığını gösterilmiştir. Stiles ve arkadaşları (2020) tarafından Amerika'daki lise öğrencileri ile gerçekleştirilen bir çalışmada ise örtük profil analizi ile yüksek düzeyde anne ve baba eleştirisi ve beklentisine sahip ailelerden oluşan farklı bir sınıf ortaya çıkmış ve bu sınıfın aynı zamanda en yüksek düzeyde içe yönelim ve dışa yönelim sorunları bildirdiği ortaya koyulmuştur. Mevcut bulgular, ebeveyn mükemmeliyetçiliğinin ergenlerin psikolojik uyumu üzerinde risk oluşturabileceğine işaret etmektedir.

Mevcut çalışmada gerçekleştirilen aracılık analizleri, annenin mükemmeliyetçiliği ile içe yönelim sorunları arasındaki ilişkide annenin psikolojik sıkıntılarının anlamlı bir aracı rol üstlendiğini göstermiştir. Bu bulgu, ebeveyn mükemmeliyetçiliğinin ergenlerin psikolojik sonuçlarıyla ilişkisini inceleyen önceki çalışmalarla da tutarlıdır. Nitekim Lilley ve arkadaşları (2020) tarafından yürütülen bir meta-analiz, ebeveynin uyumsuz mükemmeliyetçiliği ile çocuklardaki psikolojik sıkıntı arasında küçük düzeyde ancak anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunduğunu göstermiştir. Söz konusu meta-analizde, bu ilişkinin doğrudan olmaktan ziyade çeşitli üçüncü değişkenler aracılığıyla açıklanabileceği vurgulanmıştır. Bu doğrultuda, önceki araştırmalar ebeveyn mükemmeliyetçiliği ile çocuk ve ergenlerin içe yönelim belirtileri arasındaki ilişkide ebeveynin aşırı kontrolcü tutumlarının aracı bir rol oynadığını ortaya koymaktadır (Soenens ve ark. 2006, Affrunti ve Woodruff-Borden 2015). Mevcut bulgular ışığında, ebeveyn mükemmeliyetçiliği ile çocukların içe yönelim sorunları arasındaki ilişkide ebeveynin yaşadığı psikolojik sıkıntıların da önemli bir aracı değişken olarak değerlendirilebileceği düşünülmektedir. Nitekim, aile dinamiklerine ilişkin faktörlerin de çocuklardaki iyi oluşu etkilediği bilinmektedir (örn. Horesh ve ark. 2015). Bizim araştırmamızda da görüldüğü üzere, ebeveynin depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin, ebeveyn mükemmeliyetçiliğinin ergenlerin içe yönelim sorunları üzerindeki etkisini artıran önemli bir mekanizma olduğunu göstermektedir. Yani, ulaşılmaz standartların peşinde koşma ve mükemmeliyetçiliğin doğasında var olan başarısızlık korkusu, ebeveynlerde artan psikolojik sıkıntı için bir zemin oluşturmaktadır. Bu sıkıntı da, çocuklarında uyumsuz davranışlar için bir tetikleyici haline gelmektedir. Nitekim, benzer bir örüntü yeme bozuklukları üzerinde de doğrulanmıştır. Kfoury ve arkadaşları (2025) tarafından gerçekleştirilen güncel bir çalışma, ebeveynlerdeki mükemmeliyetçi eğilimler ile çocuklardaki bozulmuş yeme örüntüleri arasındaki ilişkide ebeveynin psikolojik sıkıntısının dolaylı etkisinin anlamlı olduğunu saptamışlardır.

Mevcut araştırmanın bir takım güçlü yanları ve sınırlılıkları mevcuttur. Öncelikle bu araştırma, ebeveyn mükemmeliyetçiliği ile ergenlerin içe yönelim sorunları arasındaki ilişkide ebeveynin psikolojik sıkıntısını aracı değişken olarak ele alan bir çalışmaya literatürde rastlanmamış olması nedeniyle özgündür. Ayrıca çalışmada 380 anne-ergen çiftinden veri toplanmış olması, örneklem büyüklüğü açısından güçlü bir yön

olarak değerlendirilebilir. Hem ebeveynlerden hem de ergenlerden veri toplanması, değişkenler arasındaki ilişkilerin daha kapsamlı ve çok kaynaklı biçimde incelenmesine olanak sağlamıştır.

Bununla birlikte, araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle çalışma kesitsel bir desene sahiptir ve veriler belirli bir zaman aralığında toplanmıştır. Bu nedenle değişkenler arasındaki ilişkilerin nedensel yönüne ilişkin çıkarımlar yapmak mümkün değildir. Ayrıca araştırmada kullanılan ölçme araçlarının öz bildirimlere dayalı olması, sosyal beğenirlik gibi yanlılıkların sonuçlar üzerinde etkili olabileceği ihtimalini doğurmaktadır. Çalışmanın nicel bir yöntemle yürütülmesi ise değişkenler arasındaki ilişkilerin derinlemesine açıklanmasını sınırlamaktadır. Bu çalışmanın bir diğer sınırlılığı sadece annelerle çalışılmasıdır. Her ne kadar günümüzde anneler birincil bakım veren rolünü sürdürse ve birincil bakım verenlerin çocuk gelişimi üzerinde daha önemli etkileri olduğu belirtilse de (Pan ve ark. 2024) gelecek çalışmalarda babaların mükemmeliyetçi tutumlarının da ele alınması önerilmektedir. Mevcut çalışmanın bir diğer sınırlılığı ise geri dönüş oranının % 62 olmasıdır. Alanyazında araştırmacılar arasında kabul edilebilir bir geri dönüş oranı konusunda uzlaşı bulunmamakla birlikte (Morton ve ark. 2012), bu çalışmadaki geri dönüş oranının Fincham (2008) tarafından önerilen %60'lık orana yakın olduğu görülmektedir. Ancak geri dönüş oranının verilerin güvenirliğini etkileyebileceği dikkate alınmalı ve çalışmaya katılmak için onam veren anne-çocuk çiftleri ile katılmayan çiftler arasında olası farklılıkların belirlenememesi önemli bir sınırlılık olarak kabul edilmelidir.

Sonuç

Mevcut bulgular doğrultusunda gelecek araştırmalara yönelik bazı öneriler sunulabilir. Öncelikle, ebeveyn mükemmeliyetçiliği ile içe yönelim sorunları arasındaki ilişkilerin nedensel yapısını daha iyi ortaya koyabilmek amacıyla boylamsal araştırma desenlerinin kullanılması önerilmektedir. Bu tür çalışmalar, değişkenlerin gelişimsel süreç içerisindeki etkilerinin daha ayrıntılı biçimde incelenmesine olanak sağlayacaktır. Mevcut çalışmada ölçeklerin toplam puanları ile analizler gerçekleştirilmiştir, gelecek araştırmalarda alt boyutlara dayalı analizler gerçekleştirilerek kavramlar arası ilişki ağları daha ayrıntılı bir şekilde ortaya konabilir. Ayrıca ebeveyn mükemmeliyetçiliğinin altında yatan mekanizmaların daha iyi anlaşılabilmesi için nitel araştırmaların yürütülmesi, kavrama ilişkin daha derinlemesine bir bakış açısı sunabilir. Gelecek çalışmalarda öz bildirimlere ek olarak ebeveynler, öğretmenler ve diğer bakım verenlerden elde edilecek çoklu bilgi kaynaklarının kullanılması önerilmektedir. Ayrıca bu çalışmanın Denizli ilindeki MEB'e bağlı ortaokullarla sınırlı olması, bulguların genellenebilirliğini kısıtlamaktadır; bu nedenle farklı sosyokültürel bağlamlarda ve farklı örneklemlerle çalışmanın tekrarlanması önemlidir. Bunun yanı sıra, ebeveyn mükemmeliyetçiliğinin yalnızca içe yönelim sorunlarıyla değil, dışa yönelim sorunlarıyla olan ilişkilerinin de incelenmesi, bireysel farklılıkların daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacaktır. Son olarak aşırı koruyuculuk, ebeveynlik stresi gibi ebeveyn özellikleri ile ergenlerin duygu düzenleme becerileri gibi ergen özelliklerinin, ebeveyn mükemmeliyetçiliği ile ergenlerin psikolojik uyumları arasındaki ilişkide aracı ya da düzenleyici rolünün araştırılması, alana önemli ve kapsamlı katkılar sunabilir.

Özetle, bu çalışma annenin mükemmeliyetçiliği ile ergenlerin içe yönelim sorunları arasındaki ilişkide annenin psikolojik sıkıntısının rolünü ortaya koyarak literatüre özgün bir katkı sunmaktadır. Elde edilen bulgular, ebeveyn mükemmeliyetçiliğinin ergenlerin psikolojik uyumunu yalnızca doğrudan değil, ebeveynin psikolojik sıkıntısı üzerinden dolaylı olarak da etkileyebileceğine işaret etmektedir. Elde edilen sonuçlar, ergenlerde görülen içe yönelim sorunlarının yalnızca bireysel düzeyde değil, ebeveynin psikolojik işlevselliği ve kişilik özellikleri bağlamında ele alınması gerektiğine işaret etmektedir. Bu doğrultuda, müdahale programlarında ebeveynlerin özellikle mükemmeliyetçi eğilimleri ve buna eşlik eden psikolojik sıkıntı düzeylerinin değerlendirilmesi ve gerektiğinde ele alınması önem kazanmaktadır. Dolayısıyla, önleyici ve müdahaleye yönelik çalışmalarda ebeveyn mükemmeliyetçiliğinin yanı sıra ebeveynlerin psikolojik iyi oluşunu güçlendirmeye odaklanmanın, ergenlerde görülen içe yönelim sorunlarının azaltılmasında önemli bir rol oynayabileceği söylenebilir. Ayrıca, ebeveynlere yönelik psikoeğitim ve psikolojik destek programlarının geliştirilmesi, hem ebeveynin psikolojik iyi oluşunu artırabilir hem de çocuk ve ergenlerde içe yönelim sorunlarının gelişimini azaltabilir. Özellikle mükemmeliyetçilik ve stresle başa çıkma becerilerine odaklanan aile temelli müdahalelerin, riskin erken dönemde azaltılmasına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Kaynaklar

Affrunti NW, Woodruff-Borden J (2015) Parental perfectionism and overcontrol: examining mechanisms in the development of child anxiety. J Abnorm Child Psychol, 43:517- 529.

Bandura A, Walters RH (1977) Social learning theory. Englewood Cliffs, NJ, Prentice-Hall.

Barrow JC, Moore CA (1983) Group interventions with perfectionistic thinking. Pers Guid J, 61:612-615.

Burns DD (1980) The perfectionist's script for self-defeat. Psychol Today, 14:34-52.

Cook LC, Kearney CA (2009) Parent and youth perfectionism and internalizing psychopathology. Pers Individ Dif, 46:325-330.

Cook, LC, Kearney CA (2014) Parent perfectionism and psychopathology symptoms and child perfectionism. Pers Individ Dif, 70:1-6.

Egan SJ, Wade TD, Shafran R (2011) Perfectionism as a transdiagnostic process: a clinical review. Clin Psychol Rev, 31:203-212.

Erdem G, Adli-İsleyen M, Baltalarlı N, Kılıç E (2022) Low-income Turkish mothers' conceptions and experiences of family life. Front Psychol, 12:756278.

Fairburn CG, Cooper Z, Shafran R (2003) Cognitive behaviour therapy for eating disorders: a transdiagnostic theory and treatment. Behav Res Ther, 41:509-528.

Fincham JE. (2008) Response rates and responsiveness for surveys, standards, and the Journal. Am J Pharm Educ, 72:43.

Flett GL, Hewitt PL, Oliver JM, Macdonald S (2002) Perfectionism in children and their parents: a developmental analysis. In Perfectionism: Theory, research, and treatment (Eds GL Flett, PL Hewitt):89-132. Washington DC, American Psychological Association.

Frost RO, Marten P, Lahart C, Rosenblate R (1990) The dimensions of perfectionism. Cognit Ther Res, 14:449-468.

Goodman R (1997) The Strengths and Difficulties Questionnaire: a research note. J Child Psychol Psychiatry, 38:581-586.

Goodman SH, Rouse MH, Connell AM, Broth MR, Hall CM, Heyward D (2011) Maternal depression and child psychopathology: a meta-analytic review. Clin Child Fam Psychol Rev, 14:1-27.

Güngör H, Buluş M (2016) Ebeveyn mükemmeliyetçiliğinin 5-6 yaş okul öncesi dönem çocuklarının algılanan kaygı düzeyini öngörmedeki rolü. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 39:147-159.

Güvenir T, Özbek A, Baykara B, Arkar H, Şentürk B, İncekaş S (2008) Güçler ve zorluklar anketi'nin (GGA) Türkçe uyarlamasının psikometrik özellikleri. Turk J Child Adolesc Ment Health, 15:65-74.

Haring M, Hewitt PL, Flett GL (2003) Perfectionism, coping, and quality of intimate relationships. J Marriage Fam, 65:143–158.

Hayes AF (2018) Partial, conditional, and moderated moderated mediation: Quantification, inference, and interpretation. Commun Monogr, 85:4-40.

Hewitt PL, Flett GL (1991) Perfectionism in the self and social contexts: conceptualization, assessment, and association with psychopathology. J Pers Soc Psychol, 60:456-470.

Hollender MH (1965) Perfectionism. Compr Psychiatry, 6:94-103.

Holm-Denoma JM, Otamendi A, Joiner TE, (2008) On self-criticism as interpersonally maladaptive. In Self-Criticism and Self-Enhancement: Theory, Research, and Clinical Implications (Ed EC Chang):73–86. Washington DC, American Psychological Association.

Horesh N, Sommerfeld E, Wolf M, Zubery E, Zalsman G (2015) Father–daughter relationship and the severity of eating disorders. Eur Psychiatry, 30:114-120.

İnce M, Akçınar B, Yılmaz S (2025) The Mediating Role of parental perfectionism in the relationship between parenting styles and child behavior problems. Turk J Child Adolesc Ment Health, 32:147-157.

Kaçar-Başaran S (2022) Mükemmeliyetçilik: yapısı, tanılar üstü doğası ve bilişsel davranışçı terapisi. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 14:518-525.

Kaçar-Başaran S (2023) Perfectionism and intolerance of uncertainty as triggers of depression, anxiety and obsessive-compulsive symptoms: a structural model based on transdiagnostic approach. Dokuz Eylul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 10:675-700.

Kaçar-Başaran S, Arkar H (2023) Common vulnerability factors in obsessive-compulsive and major depressive disorders: a transdiagnostic hierarchical model. Curr Psychol, 42:8414-8424.

Kfoury M, Noureddine A, Malaeb D, Schuch FB, El Khatib S, Dabbous M et al. (2025) Relationship between parental perfectionism and child's disordered eating: mediating role of parental distress and validation of the arabic version of the eating disorders examination questionnaire-short-parent version (EDE-QS-P). BMC Psychiatry, 25:127.

Kyriazos TA (2018). Applied psychometrics: sample size and sample power considerations in factor analysis (EFA, CFA) and SEM in general. Psychol, 9:2207-2230.

Leung JTY (2022) Conceptualization of self-oriented parenting perfectionism and its associations with parents' wellbeing among Chinese parents. Appl Res Qual Life, 17:3517-3540.

Lilley C, Sirois F, Rowse G (2020) A meta-analysis of parental multidimensional perfectionism and child psychological outcomes. Pers Individ Dif, 162:110015.

Limburg K, Watson HJ, Hagger MS, Egan SJ (2017) The relationship between perfectionism and psychopathology: a meta-analysis. J Clin Psychol, 73:1301-1326.

Lovibond SH, Lovibond PF (1995) Manual for the Depression Anxiety Stress Scales (2nd ed.). Sydney, Psychology Foundation of Australia.

Mackinnon SP, Sherry SB, Antony MM, Stewart SH, Sherry DL, Hartling N (2012) Caught in a bad romance: perfectionism, conflict, and depression in romantic relationships. J Fam Psychol, 26:215-225.

Morton SM, Bandara DK, Robinson EM, Carr PEA (2012) In the 21st century, what is an acceptable response rate? Aust N Z J Public Health, 36:106–108

Niu H, Liu L, Wang M (2018) Intergenerational transmission of harsh discipline: the moderating role of parenting stress and parent gender. Child Abuse Negl, 79:1–10.

Oliveira LA, Cartaxo T, Ferreira J, Marques M, Neiva S, Cardoso D, et al. (2017) The relation between parent personality traits and children psychopathology: A pilot study. Eur Psychiatry, 41(Suppl):S258.

Oros LB, Iuorno O, Serppe M (2017) Child perfectionism and its relationship with personality, excessive parental demands, depressive symptoms and experience of positive emotions. Span J Psychol, 20:E9.

Pan B, Wang Y, Xu P, Gong Y, Zhao C, Miao J, Li Y (2024) The complex longitudinal influence of paternal and maternal parental psychological flexibility on child problem behavior: exploring the role of parenting styles. BMC Psychol, 12:793.

Randolph JJ, Dykman BM (1998) Perceptions of parenting and depression-proneness in the offspring: dysfunctional attitudes as a mediating mechanism. Cognit Ther Res, 22:377-400.

Sariçam H (2018) The psychometric properties of Turkish version of Depression Anxiety Stress Scale-21 (DASS-21) in community and clinical samples. J Cogn Behav Psychother Res, 7:19-30.

Sawyer SM, Azzopardi PS, Wickremarathne D, Patton GC (2018) The age of adolescence. Lancet Child Adolesc Health, 2:223–228.

Snell WE, Overbey GA, Brewer AL (2005) Parenting perfectionism and the parenting role. Pers Individ Dif, 39:613-624.

Soenens B, Vansteenkiste M, Duriez B, Goossens L (2006) In search of the sources of psychologically controlling parenting: the role of parental separation anxiety and parental maladaptive perfectionism. J Res Adolesc, 16:539-559.

Stiles K, Lee SS, Luthar SS (2020) When parents seek perfection: implications for psychological functioning among teens at high-achieving schools. J Child Fam Stud, 29:3117-3128.

Taluy N, Maraş A (2021) Çok Boyutlu Ebeveynlik Mükemmeliyetçiliği Ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. Nesne Psikoloji Dergisi, 9:319-333.

Tong Y, Lam SF (2011) The cost of being mother's ideal child: the role of internalization in the development of perfectionism and depression. Soc Dev, 20:504-516.

Zhang H, Lee ZX, White T, Qiu A (2020) Parental and social factors in relation to child psychopathology, behavior, and cognitive function. Transl Psychiatry, 10:80.

Yazarların Katkıları: Çalışmaya önemli bir bilimsel katkı sağlandığı ve makalenin hazırlanmasında veya gözden geçirilmesinde yardımcı olunduğu tüm yazar(lar) tarafından beyan edilmiştir.
Danışman Değerlendirmesi: Dış bağımsız
Etik Onay: Bu çalışma için Pamukkale Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan 23.09.2024 tarih ve 68282350/2024/16 sayı ve 16-37 nolu karar ile etik onayı alınmıştır. Katılımcılar çalışmaya katılmadan önce aydınlatılmış onam vermişlerdir.
Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması bildirilmemiştir.
Finansal Destek: Bu çalışma, TÜBİTAK 2209-A - Üniversite Öğrencileri Yurt İçi Araştırma Projeleri Destek Programı kapsamında desteklenmiştir.
Authors Contributions: The author(s) have declared that they have made a significant scientific contribution to the study and have assisted in the preparation or revision of the manuscript
Peer-review: Externally peer-reviewed.
Ethical Approval: Ethical approval for this study was obtained from the Necmettin Erbakan University Ethics Committee for Research in the Social and Human Sciences pursuant to date 23.09.2024 and number 68282350/2024/16 -16-37. Participants provided informed consent prior to participating in the study.
Conflict of Interest: No conflict of interest was declared.
Financial Disclosure: This study was supported by the Scientific and Technological Research Council of Türkiye (TÜBİTAK) under the 2209-A University Students Research Projects Support Program.